

W ŚWIAT
Z KLASĄ

Sprawiedliwe czy niesprawiedliwe?

ZESTAW ĆWICZEŃ DO BADANIA ZMIAN
W POSTAWACH MŁODZIEŻY WOBEC GLOBALNYCH WYZWAŃ

09

Zawody dla kobiet, zawody dla mężczyzn

9–15 LAT

30–40 MINUT

#RÓWNOŚĆ PŁCI

Czego chcę się dowiedzieć?

Jakie cechy i umiejętności uczniowie i uczennice uznają za typowe dla kobiet, a jakie dla mężczyzn? Co uczniowie i uczennice uważają za niezbędne do wykonywania danych zawodów lub ról? Czy w myśleniu uczniów i uczennic pojawiają się stereotypy na temat płci?

Co jest potrzebne do przeprowadzenia ćwiczenia?

- Duże kartki papieru z nazwami zawodów i ról.
- przykładowe aktywności zawodowe: naprawa samochodów, pilotowanie samolotu, taniec, programowanie, rolnictwo, praca w policji, pielęgniarstwo
- przykładowe role: kierowanie zespołem, administrowanie, prowadzenie badań naukowych, robienie notatek (stenogramów), prowadzenie ewaluacji
- Małe karteczki (np. samoprzylepne).
- Szablon odpowiedzi dla każdej grupy.

zawód, rola	kobieta, mężczyzna, wszyscy?	potrzebne cechy i umiejętności
-------------	------------------------------------	-----------------------------------

Arkusze robocze z nakładającymi się okręgami (diagram Venna).

Jak poprowadzić ćwiczenie?

- Podziel uczniów i uczennice na grupy liczące od 2 do 4 osób. Daj każdej grupie jedną kartkę papieru z nazwą zawodu lub roli oraz jeden szablon odpowiedzi.
- Spytaj, kto lepiej nadaje się do wykonywania tego zawodu lub roli: mężczyzna czy kobieta? A może wszyscy? Jakie cechy i umiejętności są potrzebne do wykonywania tego zawodu lub roli?
- Możesz zadawać pytania pomocnicze: jaka powinna być ta osoba? Co powinna umieć? Jakie wykształcenie lub przeszkolenie powinna mieć?
- Zaproponuj uczniom i uczennicom rozmowę i zapisanie wniosków na szablonie odpowiedzi.
- Następnie poproś ich o zaprezentowanie odpowiedzi innym grupom.
- Poproś uczniów i uczennice, żeby wymienili się szablonami odpowiedzi, tak aby każda grupa miała teraz inny szablon niż poprzednio.
- Poproś uczniów i uczennice, żeby na małych karteczkach (np. samoprzylepnych) zapisali dwie cechy (np. cierpliwość) i dwie umiejętności (np. obsługa komputera), które ich zdaniem są najważniejsze w danym zawodzie lub roli.
- Umieść teraz te cechy i zdolności na dużej kartce z danym zawodem lub rolą.
- Poproś uczniów i uczennice, żeby powtórzyli tę aktywność jeszcze raz lub kilka razy, wymieniając się szablonami odpowiedzi.
- Następnie zaproponuj uczniom i uczennicom (w tych samych albo innych grupach), żeby zapisali na diagramie Venna, które cechy i umiejętności z list są typowe dla mężczyzn, które dla kobiet, a które dla obu płci. Zachęcaj uczniów i uczennice do uzasadniania swojego zdania.
- Wszystkie odpowiedzi możesz zapisać na jednym arkuszu, by uzyskać pełny obraz grupy.

Jak analizować wyniki?

- Sprawdź i zapisz, które zawody uczniowie i uczennice uznali za typowo kobiece, a które za typowo męskie.
- Wypisz cechy i zdolności uznawane za charakterystyczne dla mężczyzn i dla kobiet.
- Zapisz, jak uczniowie i uczennice uzasadniali przypisanie cech i umiejętności do danej płci.

Jak ocenić zmianę?

- Zależnie od tego, ile czasu upłynęło między badaniami, powtórz ćwiczenie, używając tych samych lub innych zawodów i ról.
- Zwróć uwagę na zakres zmian dotyczących stereotypów w odniesieniu do płci, jakie nastąpiły między badaniami. W jakim stopniu uczniowie i uczennice podważają stereotypy wyrażane przez rówieśników? Jakie argumenty przytaczają na poparcie swoich opinii? W jakim stopniu podważają samo ćwiczenie i sens dzielenia cech i zawodów na kobiece i męskie?

Jakie działania można zaproponować po ćwiczeniu?

- Wykorzystaj filmy, artykuły prasowe i inne źródła, by pokazać przykłady mężczyzn i kobiet wykonujących zawody lub role niezgodne ze wskazanymi przez uczniów i uczennice stereotypami.
- Daj uczniom i uczennicom okazję do spotkania z osobami, które nie pasują do wskazanych stereotypów.
- Wskaż zawody lub role w przeszłości przypisywane tylko jednej płci, a obecnie wykonywane i przez kobiety, i przez mężczyzn.
- Porusz temat tożsamości płciowej, tożsamości niebinarnych i transpłciowości.
- Zbadaj, czy różnice między płciami są podkreślane w szkole, w rodzinach i w przestrzeni społecznej.
- Zachęcamy do korzystania z licznych materiałów takich jak scenariusze zajęć, materiały merytoryczne i metodyczne opracowanych w ramach projektu CEO „Wzór na ścisłe” i dostępnych na stronie <https://globalna.ceo.org.pl/programy/wzor-na-scisle/materialy>.

Scenariusze i materiały, które mogą być przydatne podczas tych działań:

- **RELIGIA** (klasy VII-VIII): scenariusz CEO pt. *I stworzył Bóg mężczyznę i kobietę*. Podczas zajęć uczniowie i uczennice dowiadują się, że nierówność płci nie jest zgodna z zamysłem Boga, ale występuje na świecie, na przykładzie różnic w dostępie do edukacji dla dziewcząt i chłopców. Młodzież poznaje rozmaite przyczyny utrudniające naukę kobietom i dziewczętom mieszkającym w różnych częściach świata.

Uczestnicy i uczestniczki zajęć podają przykłady z Pisma Świętego dowodzące, że Jezus traktował kobiety w sposób wyjątkowy (nietradycyjny): <http://bit.ly/GEAISTworzylBog>.

- **ETYKA** (klasy VII-VIII): scenariusz CEO pt. *Dzień Kobiet – transparenty zamiast kwiatów. Równość płci – blok 3 zajęć*. Zajęcia mają być pretekstem do uświadomienia młodzieży, że nierówne traktowanie płci oraz naruszanie praw kobiet dotyczy tak samo krajów globalnego Południa, jak i globalnej Północy. Uczniowie i uczennice zapoznają się z zasięgiem problemu, jego przejawami oraz przykładami działalności kobiet z różnych stron świata na rzecz równego traktowania kobiet i mężczyzn. Będą mieli szansę zastanowić się nad tym, na ile dla nich samych ważna jest równość płci i w jaki sposób mogą przyczynić się do jej osiągnięcia w środowisku lokalnym oraz na skalę globalną: <http://bit.ly/GEADzieńKobiet>.
- **ETYKA** (klasa IV): scenariusz CEO pt. *Lalki dla dziewczynek, samochody dla chłopców? O rolach społecznych, stereotypach i ich konsekwencjach*. Scenariusz lekcji dotyczy stereotypów związanych z rolami społecznymi kobiet i mężczyzn w różnych częściach świata. Uczniowie i uczennice podejmą refleksję nad konsekwencjami stosowania stereotypów i nierównego traktowania ze względu na płeć, a także zastanowią się, jak mogą im przeciwdziałać w swoim najbliższym otoczeniu i co można robić w tym zakresie w skali globalnej: <http://bit.ly/LalkiDlaDziewczynek>.
- **GEOGRAFIA** (klasa VII): scenariusz CEO pt. *Sytuacja kobiet na rynku pracy w Polsce na tle innych krajów świata*. Uczniowie i uczennice porównują dane na temat wykształcenia, zatrudnienia i zarobków kobiet w Polsce, krajach globalnej Północy i globalnego Południa, określają podobieństwa i różnice, poszukując ich przyczyn. Dostrzegają znaczącą rolę kobiet w budowaniu zrównoważonego społeczeństwa i gospodarki: <http://bit.ly/CEOKobietyPraca>.
- **JĘZYK POLSKI** (klasy VII-VIII): scenariusz CEO pt. *Równość płci. „To jest gra, którą każda ze stron wygrywa” (Michael Kimmel). Przemówienie – ćwiczenia praktyczne*. Lekcja ma na celu powtórzenie i utrwalenie wiadomości o przemówieniu. Przykładem, na którym analizowana będzie ta forma wypowiedzi, jest wystąpienie dotyczące równości płci. Uczniowie i uczennice przyjrzą się temu zagadnieniu i będą mieli okazję wypowiedzieć się na temat równouprawnienia kobiet i mężczyzn: <http://bit.ly/PIRownoscPłci>.
- **MATEMATYKA** (klasy VII-VIII): ćwiczenie CEO pt. *Ile czasu pracują bez wynagrodzenia kobiety i mężczyźni w różnych częściach świata? Odczytywanie danych i elementy statystyki*. Ćwiczenie nawiązujące do problemu niepłatnej pracy kobiet i mężczyzn jest propozycją utrwalania umiejętności obliczeniowych uczniów i uczennic. Zagadnienie nierównego traktowania płci może być inspiracją do dyskusji o przyczynach, nasileniu i możliwych zmianach tego problemu w różnych częściach świata: <http://bit.ly/WynagrodzeniaŚwiat>.
- **GODZINA WYCHOWAWCZA LUB LEKCJE PRZEDMIOTOWE: BIOLOGIA, CHEMIA, FIZYKA, GEOGRAFIA, INFORMATYKA, PRZYRODA, TECHNIKA** (szeroki przedział wiekowy): scenariusz CEO pt. *Dziewczyny na politechniki*. Zajęcia mają na celu zachęcenie uczennic do wyboru studiów technicznych, informatycznych

nych poprzez określenie sposobów na rozwiązanie aktualnych problemów współczesnego świata. Dzięki określeniu własnych predyspozycji uczennice i uczniowie dokonają potencjalnego wyboru kierunków lub studiowanych zagadnień, które w ich przekonaniu pozwolą na rozwiązanie przydzielonego im problemu: <http://bit.ly/DziewczynyPolitechniki>.

- **GODZINA WYCHOWAWCZA:** karta pracy CEO pt. *Uzdolnienia, kompetencje, zainteresowania*. Ćwiczenie ma przybliżyć uczniom i uczennicom grupę zawodów związanych z naukami ścisłymi i nowymi technologiami i obalić mity na ich temat. Stanowi wsparcie i tworzy przestrzeń do refleksji osobom stojącym przed wyborem dalszego kierunku kształcenia i zawodu: <http://bit.ly/UzdolnieniaZainteresowania>.